

فلسفه و نحو منطقی

رودلف کارناب

ترجمه‌ی رضا مئمر



Philosophy and Logical Syntax
Rudolf Carnap

فلسفه و نحو منطقی

رودلف کارنپ

ترجمه‌ی رضا مئمر

ویرایش تحریریه‌ی نشر مرکز

چاپ اول ۱۳۸۵، شماره‌ی نشر ۷۸۳، ۲۶۰۰ نسخه، چاپ چهل چاپ

شابک: ۹۶۴-۳۰۵-۸۷۵-۱

نشر مرکز: تهران، خیابان دکتر فاطمی، روبروی هتل لاله، خیابان باباطاهر

شماره‌ی ۸، تلفن: ۸۸۹۷۰۴۶۲-۳، فاکس: ۸۸۹۶۵۱۶۹

E-mail: info@nashr-e-markaz.com

همه‌ی حقوق برای نشر مرکز محفوظ است

Carnap, Rudolf

کارنپ، رودلف، ۱۸۹۱-۱۹۷۰ م

فلسفه و نحو منطقی / رودلف کارنپ: ترجمه‌ی رضا مئمر. - تهران: نشر مرکز، ۱۳۸۵.

۷۲ ص. - (نشر مرکز، شماره‌ی نشر ۷۸۳)

ISBN: 964-305-875-1

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

Philosophy and Logical Syntax.

عنوان اصلی:

۱. اثبات‌گرایی منطقی - مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۲. منطق ریاضی - مقاله‌ها و خطابه‌ها. ۳.

فلسفه، الف، مئمر، رضا، ۱۳۵۷- . مترجم: ب. عنوان.

۱۶۴/۴۲

۸ ف ۵۲۳/۶/۸۲۴

م ۲۸۸۱۱-۸۴

کتابخانه ملی ایران

فهرست

۷	یادداشت مترجم
۹	درآمد
۱۱	طرد مابعدالطبیعه
۱۱	۱. تحقیق‌پذیری
۱۵	۲. مابعدالطبیعه
۱۷	۳. مسائل واقعیت داشتن
۲۰	۴. اخلاق
۲۲	۵. مابعدالطبیعه همچون بیان
۲۵	۶. روانشناسی
۲۷	۷. تحلیل منطقی
۳۰	نحو منطقی زبان
۳۰	۱. نظریهٔ صوری
۳۱	۲. قواعد تشکیل
۳۲	۳. قواعد تبدیل
۳۵	۴. اصطلاح‌های نحوی
۳۷	۵. اصطلاح‌های م

۴۱	 ۶. محتوا
۴۲	 ۷. شبهه ایژه - جمله‌ها
۴۶	 ۸. سیاق‌های مادی و صوری گفتار
۴۸	 نحو چونان روش فلسفه
۴۸	 ۱. سیاق مادی گفتار
۵۱	 ۲. رجوه
۵۳	 ۳. نسبیّت برآمده از زبان
۵۴	 ۴. شبهه پرسش‌ها
۵۷	 ۵. معرفت‌شناسی
۵۸	 ۶. فلسفه طبیعی
۶۰	 ۷. فیزیکی‌انگاری چه می‌گوید
۶۴	 ۸. فیزیکی‌انگاری چه نمی‌گوید
۶۶	 ۹. یگانگی علم
۶۸	 نوشته‌ها
۷۰	 واژه‌نامه

یادداشت مترجم

تا آنجا که مترجم می‌داند مهمترین منابع نوشتاری آشناکننده ما فارسی‌زبانان به آرای حلقه وین و یکی از فعال‌ترین اعضای آن، رودلف کارناب آثاری بوده که تا به امروز از کارل پوپر، از مهم‌ترین منتقدان این حلقه، به فارسی ترجمه و چاپ شده است؛ آثاری که در بهترین وضعیت تنها بیانگر فهم پوپر از مکتوبات ایشان می‌باشد؛ فهمی که اتفاقاً کارناب و نویرات چیزی جز بزرگنمایی اختلافات کوچک نمی‌دانندش:

«اصل رویکرد فلسفی وی [= پوپر] کاملاً شبیه رویکرد حلقه

وین می‌بود، با این حال وی تمایل داشت اختلاف‌های میان ما و

خود را بیش از اندازه بزرگ جلوه دهد.»^۱

«بی‌شک این تأکید بیش از اندازه بر اختلاف‌های جزئی به

زبان هرگونه همکاری‌ای است.»^۲

۱. به نقل از خودزندگی‌نامه فکری کارناب، ص ۳۱.

R. Carnap, "Intellectual Autobiography" in *The Philosophy of Rudolf Carnap*, ed. by A. Schilpp, La Salle, Illinois, open court, 1963.

۲. به نقل از نامه نویرات به پوپر مورخ ۲۴ آگوست ۱۹۳۵

به نظر می‌رسد تا زمانی که آشنایی ما آشنایی‌ای دست دوم باشد امکان فهم و داوری دادگرائه آرای ایشان امید ی نارسیدنی خواهد نمود. ترجمه اثر پیش روی تنها گام کوتاهی است در راهی که شاید و باید دیر یا زود پیموده شود. گرچه کتاب نام رودلف کارناب را بر پیشانی خود دارد لیک چنان که نویسنده در مقدمه اشاره می‌کند قرار است شرح آرای حلقه وین باشد. شاید نباید چشم داشت که کتاب در فنی ترین صورتبندی‌های منطقی و فلسفی‌اش بازتاب عقاید اعضای حلقه وین باشد اما می‌توان امید داشت که در کلی‌ترین راهبردهایش خواست مشترک ایشان را بازنمایاند.

اما از سویی دیگر و البته از جهاتی مهم‌تر این اثر کوتاه اما پُرسخن و در عین حال آسان‌یاب دریچه‌ای است به نحو منطقی زبان.

در کار ترجمه کسانی چند مرا مرهون لطف خویش نمودند. محمد اصغری و سمیه مثمر نسخه‌ای از فصل نخست و مونا سیف کل کتاب را خواندند و کژی‌های بسیار مترجم را به راستی آوردند. از هر سه سپاسگزارم. بی‌شک مسئولیت خطاهای ترجمه همچنان بر عهده مترجم است.

در پایان اگر مترجم را حقّی بر ترجمه کتاب باشد آن را به علی حاجی فیضی، منطق عجیب زندگی، تقدیم می‌کند.

درآمد

کتاب حاضر دربردارنده محتوی سه سخنرانی است، هر سه ایراد شده به تاریخ اکتبر ۱۹۳۴ در دانشگاه لندن. فصل نخست پیشتر در مجله سایکی (Psyche) به سال ۱۹۳۴ به چاپ رسیده است. کتاب حاضر با کمک مالی صندوق انتشارات دانشگاه لندن به چاپ می‌رسد. برخود می‌دانم از این نهاد به خاطر یاری‌هایش سپاسگزاری نمایم.

در آنچه خواهد آمد، کوشش من توضیح جنبه‌های اصلی روش فلسفیدنی ست که ما، حلقه وین، به کار می‌بندیم و می‌کوشیم با به کاربردنش بیشتر بسطش دهیم. این روش عبارتست از تحلیل منطقی علم و به سخن دقیق‌تر تحلیل نحوی زبان علمی. در این کتاب مستقیماً فقط به خود روش خواهیم پرداخت. نظرات خاص ما، که حاصل کاربرد آن روش می‌باشند، بیشتر در مثالها نمایان می‌شوند (مثلاً موضع تجربه‌باورانه و ضد مابعدالطبیعی مان در فصل نخست و موضع فیزیکی‌انگارانه مان در فصل آخر).

هدف کتاب همچون هدف سخنرانی‌ها روشن کردن روش و سمت و

سوی پرسش‌ها و پژوهش‌های ما بر کسانی ست که تاکنون با آنها آشنا نبوده‌اند. بنابراین نحوه ارائه بحث، بیشتر به قصد روشن‌گری‌ای اجمالی بوده تا برآوردن دقتی علمی. صورت‌بندی‌هایی دقیق‌تر و به همین دلیل به عنوان پایه استدلال مناسب‌تر را در کتاب دیگرم، نحو منطقی زبان، می‌توان یافت.

ر.ک.

پراگ. نوامبر ۱۹۳۴